

DANI BLANCO

Mikel Zurbano

♦
EHUKO
IRAKASLEA,
EKONOMIALARIA

Lan dualtasuna

HAUTESKUNDE GIROAN bete-betea sar-tuta gauden honetan, hazkunde xumea erabiltzen ari da PPren gobernua krisialdi amaiera irudikatzen. Atzeraldiko sintoma nagusiak ez dira gehiegi aldatu, hor daude defizit publikoa –iaz ere ezarritako mailatik gora egin zuena– eta zor publikoa (BPGren %97,5, azken urtetako handiena) edo zor pribatua ezer gutxi jaitsi izana, baita deflaziorako joera ere. Nolanahi ere den, atzeraldia eragina batez ere lan merkatuan islatzen da Espainiako Estatuan eta, gutxiago bada ere, Hego Euskal Herrian. Lanaren egoera tamalgarriak eragiten du, hain zuzen, inkesta guztietan jendearen ustearen eta Madrilgo Gobernuaren iritzi mediatikoren arteko talka.

Aurreko lan erreformek ez dute langabeziaren jaitziera ekarri eta orain lan merkatuko dualtasuna gaitz guztien iturri gisa irudikatzea paradoxikoa da erreformen ondorio arrunta izan den neurrian

Jakina da Ekonomia Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundea (ELGA) edo Nazioarteko Diru Funtsa bezalako nazioarteko erakunde liberalak beraiek edo ekonomialari ortodoxoak ere ez datozela bat Espainiako Estatuko atzeraldia iriteeraren iritziarekin. Horiek guztiek onartzen dute geldialdia ez dela eten, eta langabezia ugariak eta pobrezia luzaioan iraungo dutela. Arazoaren onarpen horrekin batera ekimenaren beharra azpimarratzen dute erakunde horiek, baina orain arte jorratutako bidetik jotzea eskatzen dute, lan merkatuko dualtasuna ekiditeko beste erreforma bat bultzatzea alegia. Aurreko lan erreformek ez dute langabeziaren jaitziera ekarri eta orain lan merkatuko dualtasuna gaitz guztien iturri gisa irudi-

katzea paradoxikoa da erreformen ondorio arrunta izan den neurrian.

Langabezia garaia lan merkatuaren dualtasunak eragiten duela esatea okerra da guztiz. Lan merkatu dualean bi lan kategoria ematen dira, lan baldintza desberdinak dituztenak. Kategoriatzeko ziklo ekonomikoarekiko babes gehiago dute eta bestekoak oso zaurgarriak dira. Horrelako lan merkatuak lan egoera ezberdinak ditu, baina horrek ez du zertan langabezia handitu, halaberharrez. Langabezia handitzeak soilik kategoriatzeko langileengan izango du eragina, modu sinplean esanda. Hots, bereizi egin behar dira langabezia handiagoa ala apalagoa egoteko arrazoiak eta langabeziak kategoriatzeko desberdinetan gehiago ala gutxiago eragiteko azalpenak. Ustez egoera dual hori sorrarazi duten instituzio eta arau berdinak egon dira langabezia maila apaleko garaian ere.

Erreforma berriak ekarriko lukeen kontratu bakarrak, kaleratze automatikoa eta are merkeagoa bihurtuta, ez luke enplegu galera ekidingo eskariak erortzen jarraitzen duen artean. Eta funtsean langabezia garaia eta motelaldiaren arazo nagusia eskariaren izozteak izaten jarraitzen du, petrolioaren prezio jaitzierak, euroaren truke apalagoak, eta batez ere, Europako Banku Zentralaren diru hedatze masiboak behin behineko izozketa hori epeldu duten arren. Hain zuzen ere, ekonomialari liberalek Espainiako Estatuko enplegu narriadura azaltzeko sarri erabiltzen duten argudioa hauxe da: aldi bateko kontratuek hazkunde garaian kontratazioa errazten dute, baina krisialdian kaleratzea ugalduta. Beraz, argudio bera erabilita eskatzen duten kontratu bakarrak, enplegu egonkorren babes murrizketan oinarritzean, enpleguaren narriadurarako joera gehiago indartuko luke.

Azken buruan, dualtasunak mahai gainean ipintzen duen arazoa ez da enpleguan duen eragina, sorrarazten dituen desberdintasun sozialak baizik. ■